

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Бакалавърска степен Психология

Съдържание

Курс:

3	0	1	0
---	---	---	---

Физиологична психология

Титуляр на курса: Доц. д-р Любомира Николаева-Гломб, д.м.

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни занятия	30
Обща аудиторна заетост		
Извънаудиторна заетост	Самостоятелна работа	10
	Седмични тестове	10
	Самостоятелна работа в платформата Moodle	70
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Седмични тестове	30%
2.	Семестриален изпит	70%

Анотация:

Ако във физиологичната психология има Свещен Граал, това е неуловимият отговор на трудния проблем - защо съзнанието съществува и как е свързано с мозъчната дейност. Никога няма да открием отговора на трудния проблем и биологичните психолози никога няма да избягат от увлекателни, макар и смущаващи въпроси. Курсът запознава студентите с важността на невронауката, генетиката и еволюцията за психологията, а не само за биологията. Той е фокусиран върху биологичните механизми на основните психологически процеси и най-вече връзката ум-тяло. В края на курса студентите ясно ще видят какво общо има изследването на мозъка с „истинската психология“ и да се надяваме, че ще се заинтересуват да научат повече.

Предварителни изисквания:

Няма

Цел на курса:
<p>След завършване на курса студентите ще:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Познават различните методи, прилагани при изучаването на биологичните основи на съзнанието; • Познават и ползват научната терминология, използвана в биологичната психология; • Четат и преценяват критично научна литература в областта на биологичната психология; • Притежават основни познания за анатомията и физиологията на нервната система; • Познават в подробности строежа на неврона и генерирането на нервния импулс; • Познават структурата и функциите на синапсите; • Познават основните невротрансмитери и ролята на всеки от тях за човешкото поведение; • Познават ролята на нервната система и на мозъка в частност в състоянията на здраве и болест; • Прилагат принципите на биологичната психология за по-добро и цялостно разбиране на човешкото поведение; • Прилагат знанията си по биологична психология за решаване на широк кръг физиологични, здравни и поведенчески проблеми.

Тематичен план - лекции

№	Тема:	Хорариум
1.	Предмет на физиологичната психология. История. Методология	2
2.	Нервна клетка. Неврони. Невроглия. Кръвно-мозъчна бариера. Потенциал на покой. Акционен потенциал Клетки на нервната система. Строеж на невроните и на глиалните клетки. Кръвно-мозъчна бариера. Хранене на невроните. Нервен импулс. Мембранен потенциал, потенциал на покой, акционен потенциал. Приемане и предаване на информацията на ниво клетка. Миелинова обвивка.	3
3.	Синапси. Концепцията за синапсите. Свойства на синапсите. Възбуден и задръжен постсинаптичен потенциал, връзка с акционния потенциал. Химични „събития“ в синапса и тяхната последователност. Невротрансмитери и поведение. Синапси, психоактивни вещества, зависимости. Алкохол и алкохолизъм. Лекарства, с помощта на които може да се преодолеят зависимости – механизъм на действие. Лекарства, наркотици, поведение.	3
4.	Анатомия на нервната система. Строеж на нервната система при гръбначните животни. Гръбначен мозък. Автономна нервна система. Заден, среден и преден мозък. Строеж на мозъчната кора. Окципитален лоб. Париеален лоб. Темпорален лоб. Фронтален лоб. Взаимодействие между частите на мозъчната кора. Методи на изследване и ограничения. Взаимовръзки между анатомия, физиология, мозъчна активност и поведение. Мозъчна увреда.	4
5.	Сетивни системи. Рецептори. Сетивни органи. Зрителна сетивна система Сензорен процес, възприятие, разпознаване. Зрителни рецептори. Цветно зрение. Ретина и химични процеси в нея. Невронална основа на зрителното възприятие. Връзка с мозъка. Зрителна кора. Зрителни разстройства.	4
6.	Слухова сетивна система. Равновесна сетивна система. Вкусова сетивна система. Обонятелна сетивна система Слухов анализатор – устройство и физиология. Слухова кора. Локализиране на	2

	източника на звука. Разстройства на слуха. Равновесие. Соматосензорна система. Болка. Вкус. Обоняние. Феромони. Синестезия.	
7.	Соматовисцерална сетивна система. Двигателна система. Движение.	3
8.	Състояния на бодърстване и сън. Циркадиални ритми. Ендогенни цикли. Биологичен часовник. Фази на съня. Сънища. Сън и други механизми на прекъсване на съзнанието. Нарушения на съня.	2
9.	Репродуктивно поведение. Пол и хормони. Ефекти на половите хормони. Родителско поведение. Репродуктивно поведение и мотивации. Вариации в сексуалното поведение. Еволюционни интерпретации. Полова идентичност и полово диференцирано поведение. Сексуална ориентация.	3
10.	Биология на ученето и паметта Памет – анатомични и физиологични основи. Учене, научаване, памет, амнезия. Видове памет. Съхраняване на информацията в нервната система. Хипокамп и амнезия.	2
11.	Когнитивни функции Латерализация. Един мозък, две хемисфери. Лява и дясна мозъчна хемисфера. Мазолесто тяло (Корпус калозум). Еволюция и физиология на езика. Мозъчни увреди и език. Музика и език. Дислексия. Съзнание и внимание. Мозъчна активност, свързана със съзнанието. Съзнанието, че имаш съзнание.	2

Тематичен план – семинарни занимания

№	Тема:	Хорариум
1.	Предмет на физиологичната психология. История. Методология	2
2.	Нервна клетка. Неврони. Невроглия. Кръвномозъчна бариера. Потенциал на покой. Акционен потенциал	3
3.	Синапси.	3
4.	Анатомия на нервната система.	4
5.	Сетивни системи. Рецептори. Сетивни органи. Зрителна сетивна система	4
6.	Слухова сетивна система. Равновесна сетивна система. Вкусова сетивна система. Обонятелна сетивна система	2
7.	Соматовисцерална сетивна система. Двигателна система. Движение.	3
8.	Състояния на бодърстване и сън.	2
9.	Репродуктивно поведение.	3
10.	Биология на ученето и паметта	2
11.	Когнитивни функции	2

Изпитен конспект

№	Теми:
1	Нервни клетки и нервни импулси.
2	Синапси.
3	Анатомия на нервната система.
4.	Зрение.

5.	Слух, равновесие, вкус, обоняние, соматосензорна система.
6.	Бодърстване и сън.
7.	Емоции.
8.	Репродуктивно поведение.
9.	Памет.
10.	Когнитивни функции.

Проверка на знанията

По време на семестъра ще има три междинни теста.

Тези тестове са в помощ на подготовката за семестриалния изпит, който ще бъде в идентичен формат. Тестовите се състоят от закрити въпроси с множество отговори, като само един от отговорите е верен. Имате право на един опит за решаването на теста.

Тестовите ще бъдат отворени за решаване до последния учебен ден на летния семестър.

Оценката от междинните тестове няма да бъде включена в крайната оценка за семестъра.

Липсата на поне опит за решаване на междинен тест обаче е наказуема и намалява оценката с една единица, т.е. невявяване на един междинен тест ще намали получената от Вас оценка с една единица, невявяването на 2 междинни теста ще я намали с 2 единици и невявяване и на трите междинни теста ще я намали три единици.

Скала за оценка на междинните тестове и на теста за семестриален изпит :

отличен 6 - при вярно решени над 85% от въпросите в теста

много добър 5 - когато вярно решените въпроси са между 70% и 85% от въпросите в теста

добър 4 - когато вярно решените въпроси са между 60% и 70% от въпросите в теста

среден 3 - когато вярно решените въпроси са между 50% и 60% от въпросите в теста

слаб 2 - когато вярно решените въпроси са под 50% от въпросите в теста

Препоръчителна итература

Kalat, J. W. (2018). *Biological Psychology* (13th ed). Belmont, CA: Wadsworth.

Toates, F. M. (2011). *Biological psychology*. Harlow: Pearson Education.

Breedlove, S. M. & Watson, N. V. (2016): *Behavioral Neuroscience* (8th Edition), Oxford University Press

Пирьова, Б. (2011): *Поведенческа медицина*. Изд. Нов български университет.

Пирьова, Б. (2015): *Невробиологични основи на човешкото поведение*. Изд. Нов български университет.

Иванова, Е., Стайкова, Т., Андреевко Е. (2011): генетика с биологични основи на поведението и психогенетика. Изд. Университетско издателство “Паисий Хилендарски”

17 януари 2021 г.

Преподавател:

Доц. д-р Любомира Николаева-Гломб